

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: V. V., zastoupen Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2017, č. j. OAM-274/ZA-ZA11-HA11-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2020, č. j. 2 Az 85/2017 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 7. 4. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany, neboť má obavy z probíhajícího konfliktu v zemi původu a z povolání do armády. Návratu na Ukrajinu se obává také z důvodu vyhrožování ze strany soukromých osob. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl. Soud zjistil, že žalovaný vycházel ze všech dostupných podkladů, jež jsou součástí správního spisu. Při svém hodnocení žalovaný zcela dostatečným způsobem popsal, které skutečnosti vzal za prokázané a z jakého důvodu. Soud dospěl k závěru, že žalovaný zhodnotil všechny skutečnosti, žádné neignoroval, hodnotil je v jejich souhrnu a v rozhodnutí neuvedl žádné zavádějící informace.

[3] Městský soud se ztotožnil s názorem žalovaného, dle kterého nelze učinit závěr o pronásledování či hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob, neboť žalobce nepožádal o pomoc policii ani jiný státní orgán. Státní orgány tedy o jeho problémech vůbec nevěděly, a nemohly mu proto poskytnout pomoc. Rovněž se své potíže nepokusil vyřešit přestěhováním do jiné části Ukrajiny.

[4] Pokud jde o žalobcovy obavy z nástupu k výkonu vojenské služby, ztotožnil se městský soud s hodnocením žalovaného. Branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, a obava z „naverbování“ proto není azylově relevantní. Azylově relevantní není ani obava z trestního stíhání pro dezerci. Dle městského soudu je povolání žalobce do vojenského konfliktu na východě Ukrajiny silně nepravděpodobné, neboť od vydání výnosu bývalého prezidenta č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016 nedochází k mobilizaci. Ukrajinská armáda umístěná na konfliktním území se skládá toliko z profesionálů a dobrovolníků. Jelikož se navíc jedná o konflikt izolovaný pouze v části Ukrajiny, je možné využít institutu vnitřního přesídlení. Městský soud nadto odkázal na zjištění žalovaného, dle kterého z informací o zemi původu vyplývá, že konfliktní situace se týká toliko Doněcké a Luhanské oblasti na východě Ukrajiny. Ve zbytku země, tedy i v oblasti Ivanofrankovské, odkud žalobce pochází a kde před svým odchodem ze země žil, je bezpečnostní situace nezměněná a zcela stabilní.

[5] Městský soud dále uvedl, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný řádně zjistil a následně posoudil rodinou, sociální a ekonomickou situaci žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný tedy posoudil veškerá zjištění i ve vztahu k důvodnosti udělení humanitárního azylu a dostatečně odůvodnil svůj závěr o jeho neudělení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel označil napadený rozsudek za nepřezkoumatelný a nezákonný, neboť soud podpořil závěry žalovaného, jehož rozhodnutí však odporuje zásadám správního řízení [§ 3, § 2 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2004 Sb., správní řád]. Soud byl přitom povinen rozhodnutí přezkoumat, nikoli si z něj vytvořit podkladový materiál pro svůj rozsudek.

[7] Zcela nedostatečné je zvláště posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a a zákona o azylu, zvláště pak podle § 14a odst. 2 písm. c) téhož zákona. Aktuální situaci na Ukrajině jakožto obecně známou skutečnost není třeba dokazovat. Závěr, že konflikt je pouze lokální a je do něj zapojena pouze profesionální armáda, neodpovídá skutečnosti. Stěžovateli hrozí odvedení do armády, neboť v letech 1988-1989 absolvoval důstojnický kurs, a dle informací od jeho blízkých z Ukrajiny již v minulosti třikrát obdržel povolávací rozkaz. Žalovaný ani městský soud se nezabývali otázkou, zda existuje možnost odepřít svou účast v boji z důvodu jeho předsvědčení (nechce ubližovat jiným lidem a zabíjet je) a zda může být po návratu do země původu postížen za odpírání služby v armádě.

[8] Stěžovateli při návratu na území dále hrozí újma ze strany soukromých osob, které jej vydíraly před odchodem z vlasti. Není jisté, že stěžovatel může požádat o pomoc státní orgány, a to s ohledem na jejich propojení s organizovaným zločinem a rozsáhlou korupci. Žalovaný ani soud však tato zjištění nijak neposoudili ve vztahu k důvodům pro udělení humanitárního azylu, a v této části jsou obě rozhodnutí nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

[9] Dle stěžovatele žalovaný neshromáždil dostatečné a zejména aktuální podklady nezbytné pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Městský soud se touto námitkou vůbec nezabýval. Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný a městský soud pochybili, pokud zamítli udělení doplňkové ochrany či humanitárního azylu pro nedostatečná tvrzení ze strany stěžovatele. Konstatování, že stěžovatel neposkytl dostatečnou podporu pro svá tvrzení, není nijak podloženo a jde pouze o subjektivní hodnocení na úrovni obecných spekulací. Žalovaný i soud odmítli přispět svou aktivní činností ke zjištění skutkového stavu věci a opomněli obecné pravidlo, dle kterého se v pochybnostech vždy straní žadateli a jeho žádosti se vyhová. Stěžovatel uvedl zcela konkrétní a pro věc podstatné skutečnosti, které však žalovaný i městský soud vyhodnotili zcela v rozporu s jejich významem.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že trvá na správnosti napadeného rozhodnutí. Ztotožňuje se i s napadeným rozsudkem. Stěžovateli nehrozí trestní stíhání za dezerci, neboť to je trestným činem pouze v případě převzetí povolávacího rozkazu. Ve vztahu k pronásledování ze strany soukromých osob žalovaný uvedl, že stěžovatel se ani nepokusil obrátit na orgány státní moci, nelze tedy tvrdit, že by mu ochrana nebyla poskytnuta.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. Ve věci stěžovatele však podmínky přijatelnosti naplněny nejsou.

[12] Stěžovatel tvrdil nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť městský soud pouze odkázal na hodnocení žalovaného, který se však nedostatečně vypořádal s důvody pro udělení doplňkové ochrany a s možností udělit stěžovateli humanitární azyl. Městský soud také nereagoval na námitku stran chybějících aktuálních podkladů.

[13] Soud nejprve připomíná, že za vadu rozhodnutí nelze považovat situaci, kdy se krajský soud s posouzením správních orgánů ztotožní a pro stručnost na jejich závěry odkáže. Měl by však v odůvodnění rozsudku vyložit, proč tak učinil, popřípadě přidat alespoň vlastní krátké hodnocení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130). Tyto požadavky napadený rozsudek splňuje.

[14] Městský soud se rovněž dostatečně zabýval hrozbou naverbování do armády jakožto možným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (bod 23 napadeného rozsudku) a taktéž hodnotil, zda žalovaný neporušil meze správního uvážení při úvaze nad možností udělení humanitárního azylu (bod 26 napadeného rozsudku). V rozsudku také několikrát zdůraznil, že podklady, ze kterých žalovaný vycházel, považuje za dostatečné a aktuální. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že napadený rozsudek je přezkoumatelný.

[15] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 239/2015 - 26, v němž konstatoval, že „na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“. Od vydání tohoto rozsudku se přitom situace na Ukrajině příliš nezměnila, což potvrzují i nedávná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. např. usnesení ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Azs 456/2019 - 30).

[16] Jelikož je konflikt na Ukrajině dlouhodobě lokalizován ve východní části země, žadatelům o mezinárodní ochranu z jiných částí obvykle nehrozí vystavení vážnému a individuálnímu ohrožení života nebo tělesné integrity a nejsou u nich splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. V této souvislosti již Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že v úvahu přichází zejména možnost vnitřní ochrany, resp. možnost vnitřního přesídlení (srov. rozsudky ze dne 3. 3. 2006, č. j. 4 Azs 164/2005 - 56, ze dne 23. 5. 2006, č. j. 4 Azs 336/2005 - 59, ze dne 3. 8. 2006, č. j. 6 Azs 307/2005 - 87, č. 978/2006 Sb. NSS, či ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, č. 1551/2008 Sb. NSS).

[17] K obavám stěžovatele z povolání do armády kasační soud uvádí, že podle jeho judikatury a judikatury Soudního dvora EU se ani samotné plnění branné povinnosti (bez dalších souvislostí) nepovažuje za důvod pro udělení azylu, pokud se jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud případné odpírání výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí není trestáno nepřiměřenými sankcemi. Podrobení se takové povinnosti potom samo o sobě nezakládá pronásledování ani vážnou újmu ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2018, č. j. 5 Azs 348/2017 - 19, či usnesení ze dne 27. 5. 2020, č. j. 2 Azs 8/2019 - 35). Účast na vojenském konfliktu tedy může zakládat obavu z pronásledování či vážné újmy v případě, že je odpírání odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským předsvědčením, které však nepředstavuje prosté stěžovatelovo konstatování, že by nedokázal nikoho zabít (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 235/2016 - 36, ze dne 4. 4. 2018, č. j. 6 Azs 12/2018 - 34, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 372/2018 - 31).

[18] Stěžovatel tvrdí také pronásledování ze strany soukromých osob, které jej fyzicky napadly. Také k této otázce však již existuje četná judikatura kasačního soudu, podle níž musí u soukromých osob jako původců pronásledování nebo vážné újmy přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování nebo vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2008, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36).

[19] Také otázkou zjišťování skutkového stavu v řízeních o udělení mezinárodní ochrany se kasační soud ve své judikatuře opakovaně zabýval (srov. např. rozhodnutí ze

dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004 - 63, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, a ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008 - 66) a žalovaný těmto požadavkům dostál.

[20] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), neodchyluje se od dosavadní judikatury kasačního soudu a městský soud se nedopustil ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu